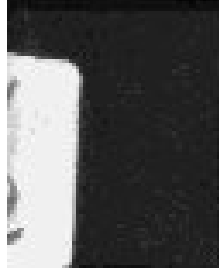
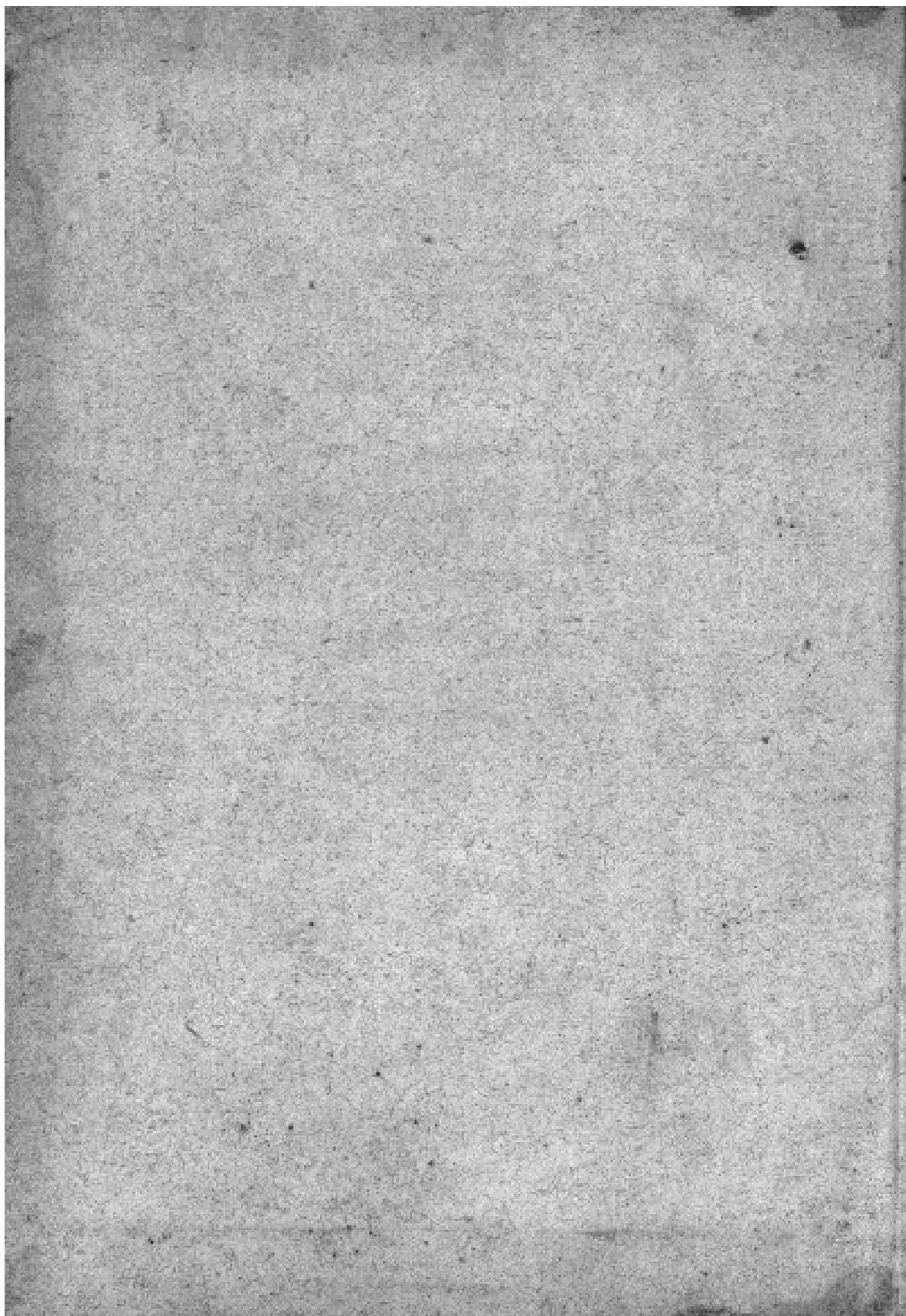
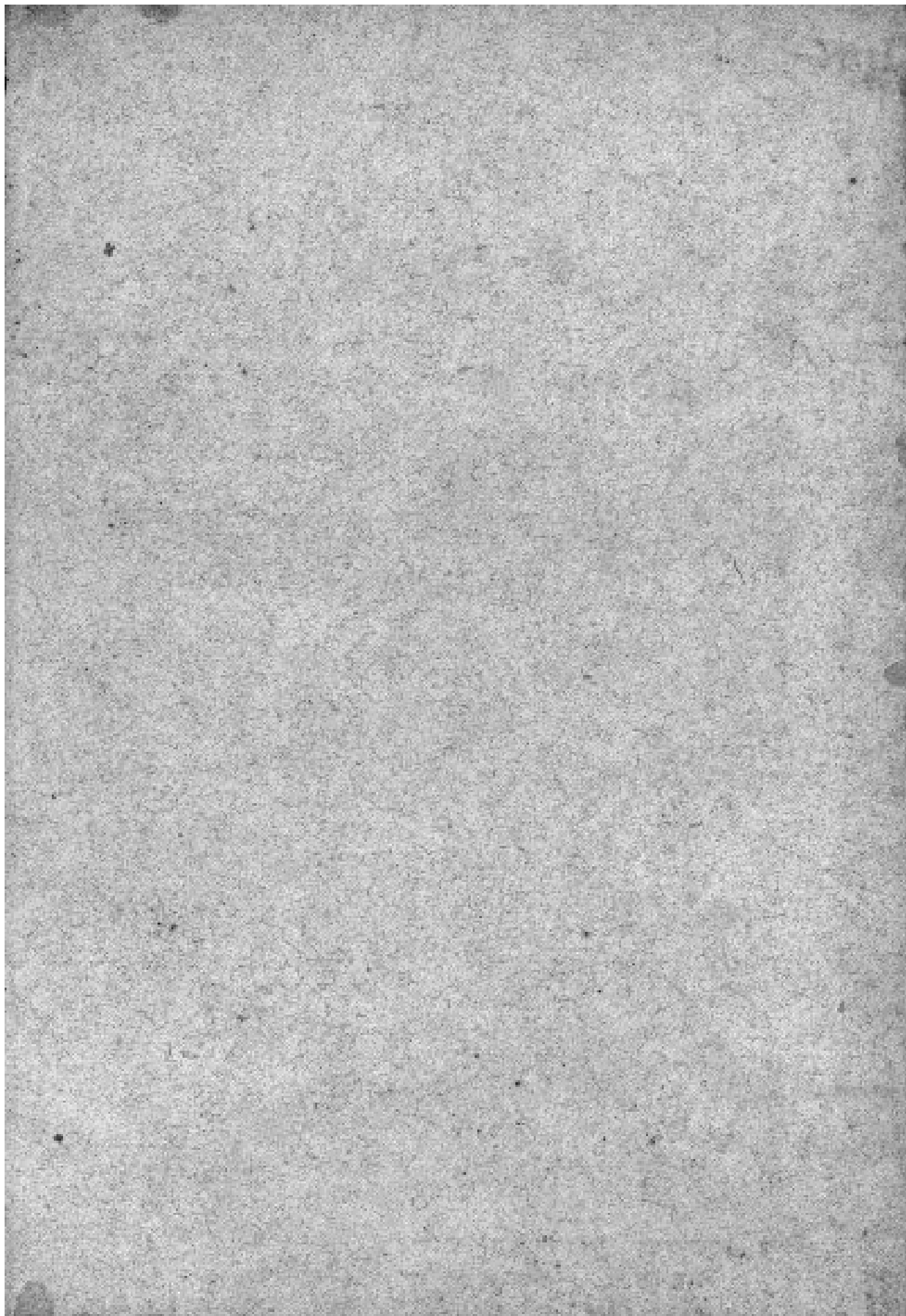

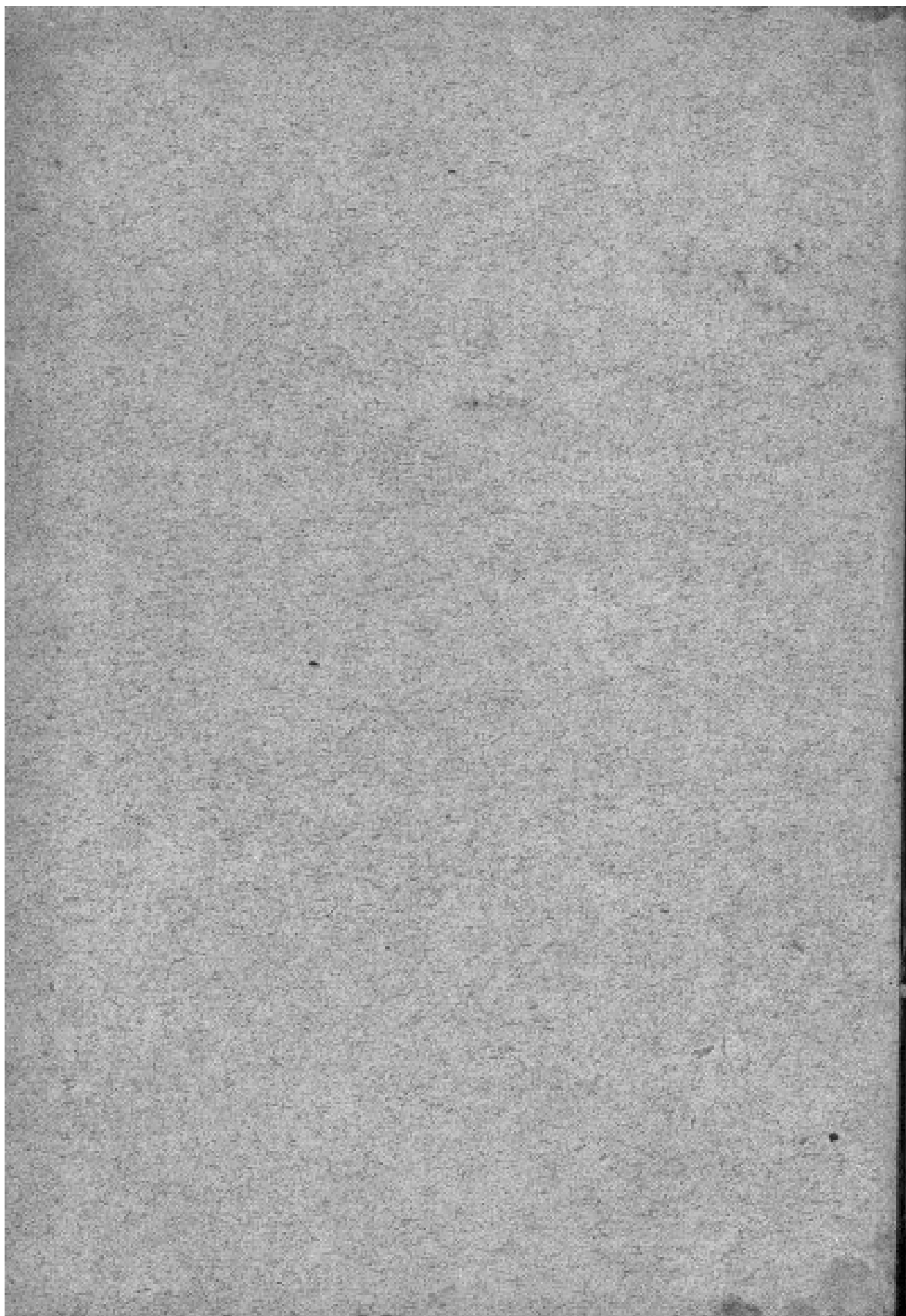
Eskultura

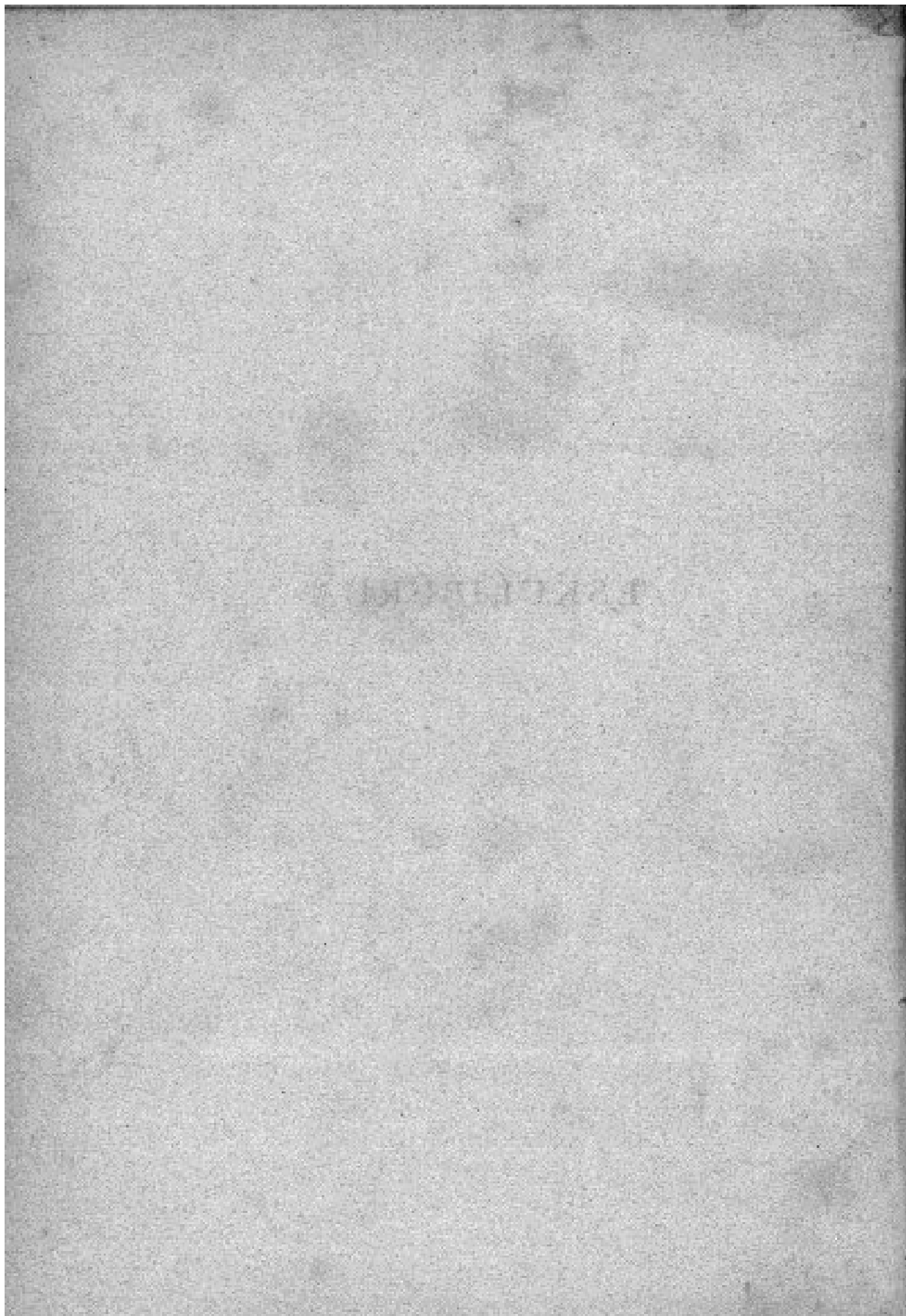

ESKULIBURUA

H- 25097

R- 40499

ATV
18972

BIZI BEDI IESUS

ESKULIBURUA

ETA BEREAN

EGUNEANGO

KRISTINAU-ZEREGINAK

A. FR. PEDRO ANTONIO AÑIBARROK

ZARAUZKO KOLEJIOKO AITA SAN FRANZIZKOREN

ORDEAKO MISINO GILEAK

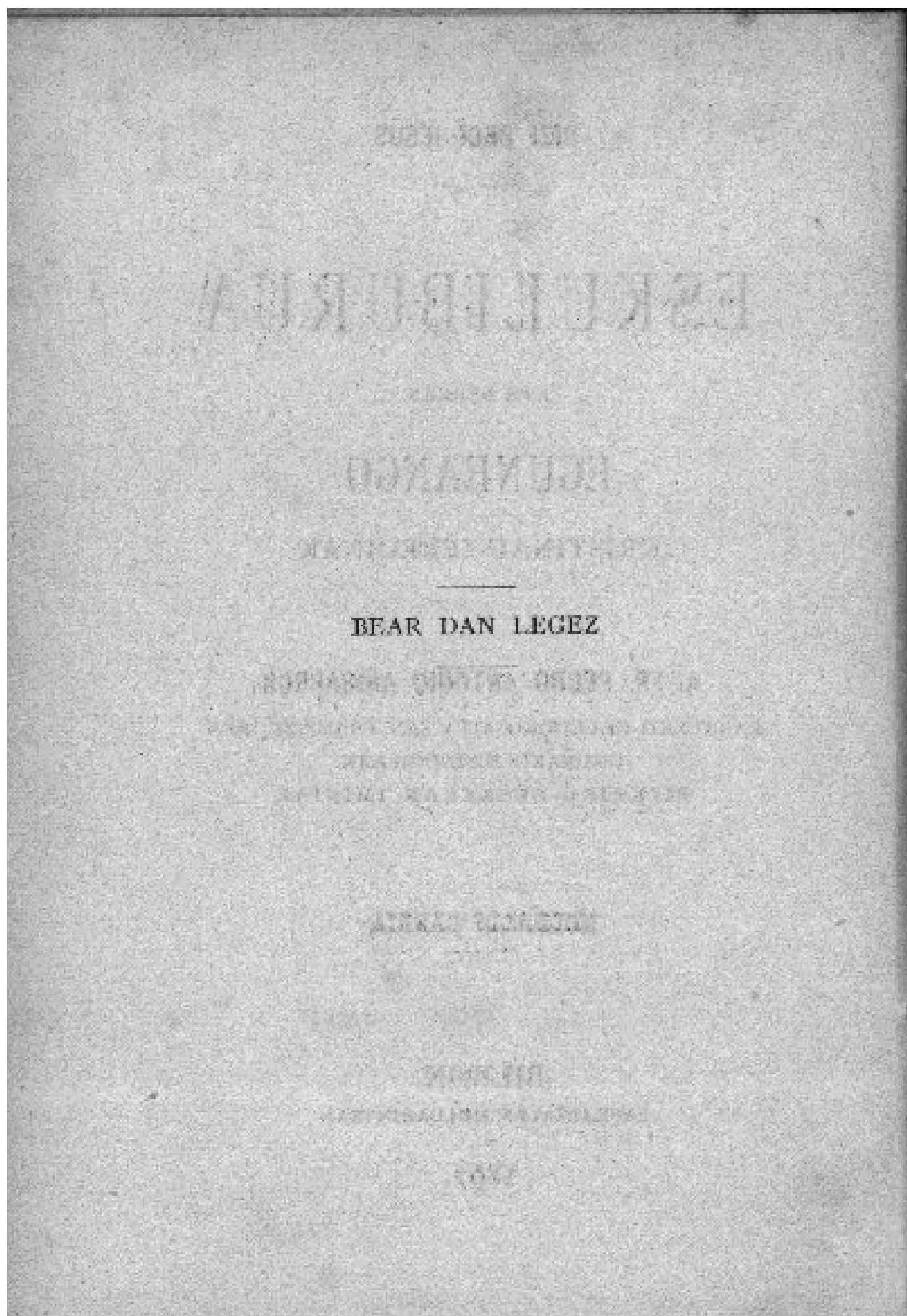
BIZKAIKO EUSKERAN IMINIAK

MOLDALDI BARRIA

BILBON

KUSKALZALEN MOLDAGINTZAN

1897

SARTAURREA

IRAKURLE maitea: ondo dakizu zuk, eta ezta eztakianik, liburu santuen irakurtzerik, ari-mai sortu ta etorri ioakezala onura irabaci ta zorion ugari gozoak. Eztabe neuririk, eta ezin esan lei, liburu on orreek zeinbat bekatari gaiso, deabruaren eskuperik eta bere agintza gogor gogaikarririk, edo orretarako bide labanarik aterata, ekarri izan dituezan ondutera, eta zerurako bide artezean ibiltera. S. Inaziok, Santa Teresak, San Joan Kolunbanok, beste mila ta mila aŕko-gaz batera, egiatuko dabe nik dinodan gauza au.

Bai beintzat, liburu santuak dira zeruko su ederra biotzean biztuteko su-arri ta kaltzeru alazokoak; dira su ori azi ta eukiteko sugarria. Liburu santuak dira arimeari oraingo gau ilunean bidea erakusteko zuzi argiak; dira arerio okerrak aztindu goiberatu ta apurtuteko escuarma zorrotzak. Emeti agiri da euren bearra. Bada ¿zelan biztu ta euki biotzeko su santua liburu on bagarik? ¿Zelan alde egin ilunetako or-emen iausteak ta plaustadak euren argia bagarik? ¿Zelan aspiratu arerio itzal artoso ta asmutsuak liburuen indartasuna bagarik? ¡Ay! oneek nekez egingo direan gauzak dira.

asten
 Orra bada, zegaiti, iakinik bateti, Bizkaiko erritar maiteen gei onaren barri, eta onetariko asko misino-ostean irakurten ikasten azten direala: biotza ausirik besteri, Bizkaiko euskeran dotrinako liburu apurraak baino besterik ikusten enbelako; eta uste izanik beste bateri, arima asko, liburu santuen bitartez laungoikozkoak izatera elduko litzatekezanak, euren iakinezaitsuagaiti datozala deabru okerraren adugaiztoko agindupekoak izatera; gogoari emon neutsan, atrapau ta iadietsi al neikezan astiune ta eraaldiak, erle egile, aituaren antzera, emon bear nituzala: eta onek, lorarik lora batuten daben legez ezta ta argizagia, abau gozoa egiteko, alantse nik bere egin bear nituzala aleginak, liburutsu baten arimeen onerako batzandu ta alkartuteko, liburu askotan zabaldurik, eta deslai legez dabilatzazan adibide eskaari ta debozinogarri barrenak.

Esan ta egin. Atera neutsuzan, bada, orain ogeta bost urte danean, ta orain sei urte *Eskuliburuan* bateginik, eguneango kristinau zer-eginak, gošereanik eta arratsera egin bear dozuzan gauzaak: egun bakotšerako gogarte santuak, mezentzuteko, confesetako, gure launa artuteko, kurutzeetakoak eta errosario santua esateko, eta beste debozino askotarako orazino eskaari eta eginbideak. Zure ta beste erderarik eztakienenen onerako, beste bagarik, artu nituzan, bai-ta ondo gogo onez, saila edo arlo onetako eginenak.

Etzirean nonbaite-bere alperrak izan ene zelan-

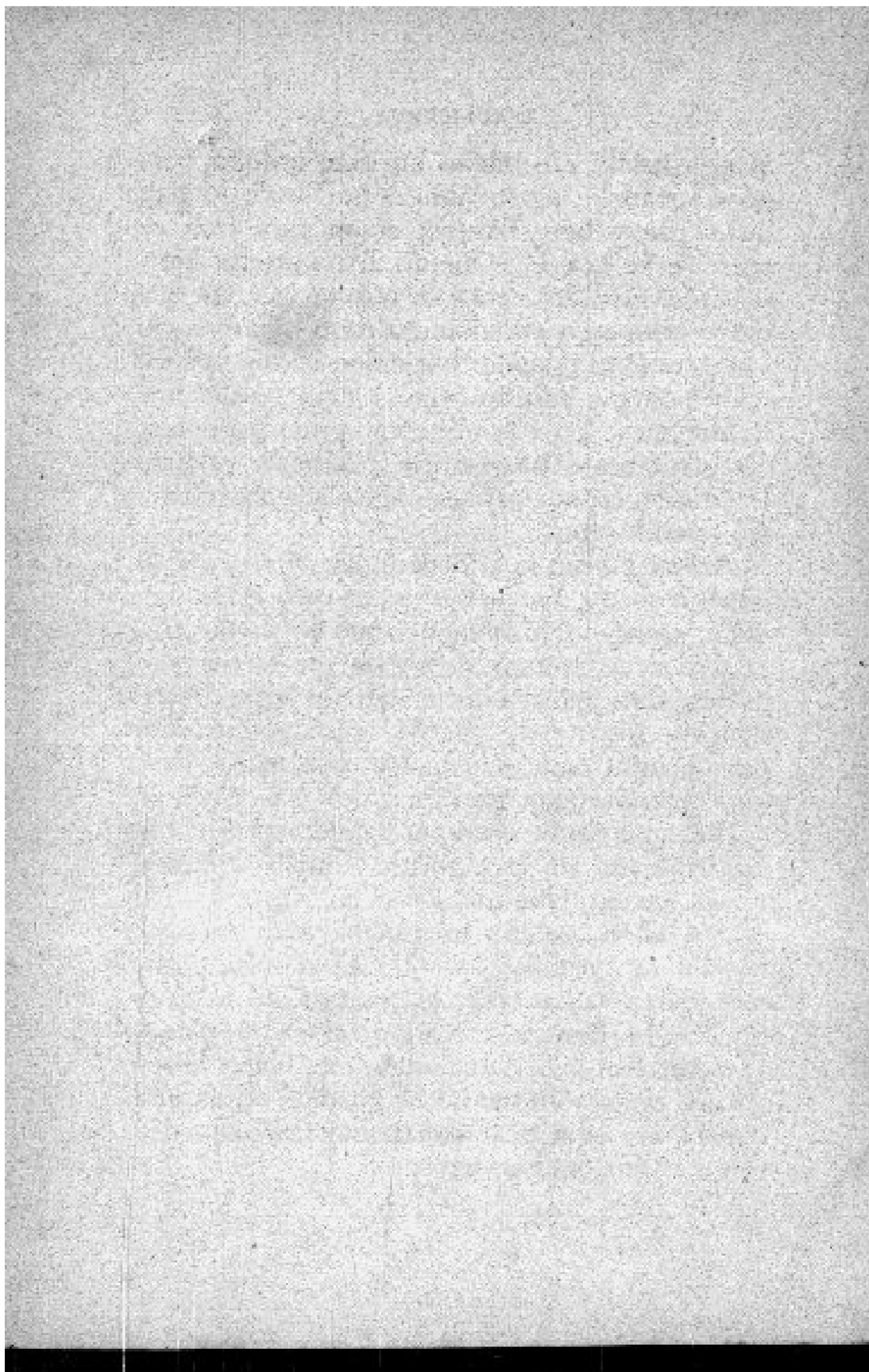
alango lanak: eze bietan argiratu orduko, beingoan, arrapaka legez, saldu zircan liburu guztiak; ta arrezkero bere bakerik emon gura izan ezteuste eske ta eske. Onetari artu izan dot barriro *Eskuliburu* au aterateko burutasuna, eta leen baino obeſeago eta apainduſeago bigarren sanſan urteteko, eskualdi bat emon iakon: eta irugarren onetan bere apurreria batzuk ondu iakoz. Baldin mesederen bat onetan egiten badeutsut, ezteutsut beste beartsaririk, ez beste ezkerrik eskatuten, ezpada aztu ez nagizula zeure orazino eta eskabideetan.

Azkenez esan bear deutsut eze, liburu onetan ikusiko dozula, batzuetan esaten dala *egizu*, *egidazu*, *egiozu*, *degizula*, eta beste batzuetan *eikizu*, *eikedazu*, *eikiozu*, *deikezula*, etc. Lenengoak esaten dira gauzea ordu berean egin bearra danean: bigarrenak, barriz, geroagogarrencan egin bearko danean. Alantſe esan daroe, baita ondo baino obeto, gure bizkaitar baserritarrak.

Bizkaitar eurak, erri apur batzuk-ez besteetan, Nafarrak, eta ara-bere geiago Franziko euskaldunak esaten dabe *ian*, *iausi*, *io*, *iagi*; eta alan esaten eben antſina ta antſina andi bagarik, euskaldun guztiak. *Ja-je-jia* ez dabela euskerreak berea, ta bai erderati erantsia, ao batez dirauskue Larramendik, Kardaberasek, Herbasek, D. Ioan Antonio Zamakolak, eta, berba baten, gauzea ondo adituten iaken guztiak. Bada ondo danari, eta egin bear danari eutsi ta eutsi deutsagu. Agur onenbestegaz.

esker

12

BIZI BEDI IESUS

EGUNEANGO KRISTINAU ZER-EGINAK

GOIZEAN *iratzarri ta bertati, beste gauzatara gogoa emon bagarik, eregi eiketsu laungoikoagana biotza, eta esan:*

Iesus Maria eta Iosepe, lagundu egidazue egun onetan. Aingeru Gordetzailea, zaindu eta gorde nagizu gaur.

lagi saitekez al bait leenen: ur bedeinkatua artu, sinatu eta belarriko esan eiketsu Neure Iauna Iesukristo, eta urrengo orasino au:

ORAZINOA

Irutasun Santua, Aitca ta Semea ta Espiritu Santua, laungoiko bakarra, gauza guztien Egi-la, Iaun ta Iaubca: Zerutar guztiak bedeinka zagiezala zeure izate miragarriagaiti; ni ezer-ezti sortu, kristinau-errietan azi, zure Semcaren

odolaz erosi, eta oraingino itšaron maitetu eta laztan izan nozulako; baita bere zure ontasun osin baakoak niri eta gizakume guzti guztiai eginiko mesede neurribaakoak gaiti.

Biotz guztirik esker onak emoten deutsudaz barko arrats iluntserik egun sentiko argitara aterra nozulako: zeure ontasunak, ta ez bestek, gorde ta iagon izan nau gaurgino. ¿Zeinbat, Jauna, zor deutsut onenbeste mesedegaiti?

Ni bart il nintekean; berein il izango dira; gaur asko ilgo dira; eta bear bada ni aurrengo. ¡Ai! eztakit nik elduko banaz gaubera: agaiti bada ondo emon gura dot egun au. ¡Bai; ze egunik asko ioan iataz alperrik eta utsik!

Onetarako, Jauna, opa deutsudaz orainganik gaurko ene gogo berba guraari bear neke eta egikune guztiak; eta eurakaz batera eskiniten deutzudaz, negarrezko erri onetan erbestezturik nagoanarteko, nire egite on guztiak, Eleiza santuan egingo direanakaz, eta Iesukristoren merezimentu irabaziakaz batera.

Iminten dot gogoa gaurko parkamen guztiak irabazteko, ene bekatuen zorren alderako eta purgatorioko arima santuen kitugarritzat.

Esketan deutsut, Iaun errukiorra, arren zuzendu dagizuzala gaur da beti ene gogo asmu

eta lan guztiak; alderatu nagizu ofenditu zinai-
dazan oker-bideetarik, eta parkatu, iausten ba-
naz argaltasunez iakinezaz edo neure guraari
tšar eta ekandu gaiztoen indarrez.

Larbere sarri iausi izan naz orainartean;
damu dot biotz guztirik: parkeskeka nagotzu, ta
emoten deutsut betiko berba zindo benetakoa;
ez gaur eta ez inoz bekatu egiteko, eta biziera
barri bat artuteko. Alan gerta dedila. Amen.

Isaizu Kredo.

AMA BIRJINEARI ORAZINOA

Zeru-lurreko Erregina, laungoikoaren Ama
maitea ta bekatarien bitartekorik laztanena:
Zeure bearra dot egun onetani: artu ta estalpetu
nagizu zeure egapean, arteztu egizuz nire egike-
raak, zuzendu nire ibileraak, gorde nagizu on-
damendi ta galbideetarik: eta erregutu egiozu
bekatari andi onegatik zeure biotzeko Semeari,
eskatuten deutzazula, arren nire erruki izan de-
dila, eta ondo artuak izan ditezela bere aurrean
ene gaurko lan esa-egite neke ta bear guztiak,
ene bekatuen zorren alderako, bere gloriarik
andienerako, eta neure lagun urkoen onerako.
Amen.

Ave Maria eta Salvea.

AINGERU GORDETZAILEARI ORAZINOA

Ene arimako Zain eta Gordetzailea, laungoikoaren Aingeru ederra, ene negarrezko erbeste onetako lagun ta iagola maitea; sortu nintzanik ona zabilz zeu nire laguntzat; berein esker eta mesede zor deutsudaz.

Aurrera eroan egizuz, bada, gaur bere nigazko ardura aleginezkook; urrindu egizuz niganik arerio gaiztoak; azpiratu deabru madarikatuak; banatu bere sareak lakioak amu eta asmoak.

Bizkortu nagizu, banakutsu nagi-epelik, adierazo eta ulertu eragidazu zer egin eta zer itxi bear dodan laungoikoaren borondatea egiteko, gaurko egun au ondo emoteko, ta eriotzagino bere grazian ta bakean irauteko. Amen.

Aita gurea eta Ave Maria.

NEURE IZENEKO SANTUARI ORAZINOA

Neure izeneko *N.* Santu andia: Zeure izen miragarria emon custen bateoan, zu ene moldea izanik, iarraitu negioentzat zeure bizitza birtute egite ta santutasunari.

Izan zaitez, bada, gaur ta beti laungoikoaren

aurrean bitarteko neurca: iagon eta gorde nagi-
zu estukuntsa eta oker-bide guztietan; bada ni
orainganik asiko naz zeure antzera biziten lu-
rrean, izan artean zeure lagun zeruan. Amen.

Aita gurca eta Ave Maria.

EGUN ATAKO SANTUARI ORAZINOA

Egun onetako Santu biotzekoa: zeruan ta lu-
rrean gordeten da gaur zeure egun andia. Gaur
Elciza santuak iminten deustaz begien aurrean
zeure umiltasun nekaldi eta penitencia arriga-
rriak, nire epeltasuna azkortuteko eta neu zure
antzera biziten erakarteko; orain zeure oinatzai
iarraiturik, egin dagizudantzat gero beti lagun
zeruko glorian. Amen.

Aita gurca ta Ave Maria.

Lan laburrek eginik, zoaz mesentzutera. Bein bere ez
uts egin mesa santua, eta al baitanez barautan entzan; bada
bein da arima il-ezina gorputz ustela baizen.

Mesatarak etseceanik urtetan dozunean, uste izan eze, Kal-
bariora zoazala, Iesukristo ilten ikustera; eta gogotan artu,
zelan Aingeru Gordetzailak daroian zeure mesatarako pau-
suen kontu ederra.

Sartu zaitkez Eleizan bildur-ikara lotsazkoaz; begitandu
zeruan bertan zagozala. Ez albora adi egon; begira lan-
goikoaren aurrean zagozala, eta ez aaztu; begi bada egunen
baten Eleiza onetara ilik ekarriko zaituezala.

Onezaz ostean edo Eleisan edo etsean, ereak aginduten deitsunean, enki eikezu egunean eguncan zeure gogarte edo adimentuzko orazino apur bat. Ta ori errazago egiteko, ara emen egun bakotserako gogarte edo meditazino batzuk.

ILEKO EGUN BAKOTŠERA KO

Atzerengoen ganeko gogarte laburrak, Aita Ioan Pedro Pinamonte-enetarik euskeraratuak.

SARTAURREA ETA ORAZINO EUKITEKO ADIBIDEAK

Iru gauza dira orazino eukiteko geien bear dozuzanak; aurretiko prestaerea gogartea eta biotzeko berba-al dia. Ara emen irurok hein banatan.

PRESTAEREA

Gogora ekazu zer zaren eta zer langoikoa; zure ezereztasun bilau prestueza eta luungoikoaren izate miragarria. Egon zaitezke bere aurrean fede bizi, biotz erešegin eta umiltasun andi bategaz, eta errudun haten bildur-ikara gaziagaz. Eska zakikioz argitu dagizula burua, berotu biotza, ta zolitu gomuten, bear dan legez igaroteko irakurtera zoazan gogartea. Eta oneri esaten deitse *Prestaerea*.

GOGARTEA EDO MEDITAZINO A

Gogotan astiro astiro erabili eikezuz, eta bein banaan, eta bakotša berez ausnartu, irakurten dozuzan berba guztiak. Begira ea zure biziarea bada gogarte oneek dirautsuen modukoa, edo ea zelan bizi zaren; arakatu eikezuz zeure biotzeko baster guztiak; ea zetan geien uts egin daroazun; zek iausi eragin, ta zek geiago lotuten zaituzan arako ekanduz-

ESKULIBURUA

15

ko bekatuan; eta oneri esetsi, arik eta agertu eta aspiratu artean zeure ekandu tsar, guztien artean geien burua erakutsi bear izaten dabena, eta ebagi artean bere sustrai gaizto oker gats guztien iturburua. Eta oneri esaten iako *Gogartea*.

BERBALDIA EDO KOLOKIOA

Biotzerik eta gogo gogorik gorrotatu eikezu oraingino-ko zure bizitza dengea; damutu bekatu egina, eta iosi zeure ariman, aurrerantzean zure bizitzen (gogarte irakurriak darakutsun lege) onduteko gogo zindlo bat.

Geroenen erregutu eikezu laungoikoaren bere Seme Iesukristori, Ama Birjineari, Aingru Gordetzaileari, eta zeure Santu artuak, lagun dagizuela frutu eta onra ugari ederrak oraxinorik aterateko; ez osterik bekatu bihurtuteko; ekandu tsarrak aztuteko; lagun deungectarik alde egiteko; negarrakaz bekatuak garbituteko; eta biziera on baten erioztzagino irauteko. Eta oneri deritso *biotzeko berbaldia*.

BESTE IAKIN BEAR BATZUK

Gogarte oneek doaz gizonen azkenengoan ganean: bada oneek gogotan badarabiltzuz, etzareala bekatuan iausiko dirautsu ondo dakian laungoikoak berak. Iesukristogaiti erregutatzen deusut, arren, gitsienez egunean ordu laurentzu emon dagizula lan santu onetan; ze bear bada, beratan dago zure betiko zorion edo zorigaizto guztia.

Gogarte onetarik batek edo batek zeure biotzean erason antliagoa egiten hadentsu, ekin eta ekin berari; eta ez orduan ez eze, baita biaramoncan ta biaramon askotan bere. Alan irakasten dau San Inazio asko iakinak.

Buruzko eginenetan egotaldi guztia emon bagarik, igaro zaitezke biotzekoetara. Gorrotan bekatua; emon launari eker onak bere ontasunak zuri eginiko mesedeakaiti: ezi gorputz gaistoa; ukatu zeure buruaren lar-gura eta asko-eretziari; aaztu larruko ondasun uts guzurrezkoak; artu bekatu guztien damutasuna ta garbaita; eta zeure bizitza obaturteko gogo zoli zindoa; ara emen zure lanerako arlorik eta sailarik ederrena.

Eskariak egin eikeoetzuz, bai ta sarri, laungoikoari, Jesus biotzekoari, bere Ama maiteari, zure Aingeru iagoleari eta zure Santu-Santa artuak, argitu zagienezal lan onetarik onen bat aterateko.

Gogarte osterako esango dan frutua ezta bat izango egun guztietan: orregaiti bere inos asmetan badozu, ak edo bestekak gar geiago emoten deutzula, izkune tsarren bat garbituteko edo onen bat artuteko, zakikioz orreri biar etzi etzidanu eta bear bada ile guzlian, haderitsazu ori izango dala laungoikoaren ondarrak andienetako eta zeure arimearen onerako.

Egunen baten orazinoa luzatuteko astirik ezpadozu irakurri eikezu edolanbere iru edo lau bider egun atako gogarte. Eta astiro orazinoan zagozanean, badabiltzu or-emen deslai gogoa, ez itxi esku-artetik liburutu nu: beti bere barrero irakurri leengo ganzea: orregaz lotuko dozuz zure gogorazino arin-eroak.

Espiritu Santu Iaunak argitu eta lagundu daizula; ta eskatu zakioz berari zu eta biokaiti.

ILEKO EGUN BAKOTSERAKO

Atzerengoen ganeko gogarte laburrak.

LENENGO EGUNA

ZE ARDURAZKO LANA DAN SALBAZINOA

I. Nire eginenik bearrena da neure salbazino. Baldin nik bere ardurarik ezpadaukat, ¿nok eukiko da nigaiti?

II. Ain da neurea lan ta zer-egin au eze, berean ioat nazan guzti au; ene arimea ta ene

gorputza. Nik iaramoten ezpadeutsat, ¿nok aituko deutso nigaiti?

III. Da zeregin bat, zeinetarik iatortan beti betiko zorion guztia. Nik galduten badot, ¿nok irabazi leit?

Bada ¿zer egiten dot? ¿Nora adi nago? ¿Zelan guzti au urtuten ez naz neure arimea salbetearren? Ez dot neure arima bakar au baizen maitago izan bear dodan gauzarik; eztaukat arima ilezin au baizen balio andiagoko ondasunik; bein galtzen badot, guztia betiko galdu neban.

FRUTUA

Opa ta eskini egiozuz Trinitade tñito santuari Birjina Ama Maria-ren, Aingeru Gordetzailearen, ta egun atako Santuaren eskuz eta bitartez zeure biotz asmu gogo berba eta egikera guztiak, izan daitezantzat Iaungoikoaren gloriarik andienerako eta zeure arimearen onerako.

Esaisa iru bider Gloria Aiteari.

BIGARREN EGUNA

ERROTZEAREN GANEKO LAKINEZAK

Erabagirik dago ta ni ilgo naz.

I. Baia eztakit nos: il ninteke oraintse, ordu onetan berean.

II. Baia eztakit non: il ninteke oker-bide edo era-aldi deungaren baten.

III. Baia eztakit zelan: il ninteke bekatu mortalean. Eta çonen erorik edaten dodaz ur otza legez zarra zarra bekatuak? Eta çonen erraz biurtuten naz atzera leengo okerrerietara? Ze sinismen ta ze zentzun da nirea? ¡Ai ze sorgoturik nagoan!

FRUTUA

Ebatsi egizu, orainganik ondo emotea enpa-retan iatzuzan egunak, baita zer egin bearko dozun ordu bakotsean. Bear bada zuk alperrik galdutea dozun ordu ori, izango dozu zure azkenengo ordua; edo ameneko ordu orrek, ondo emonik, ekarri leikezu betiko zero ederra.

IRUGARREN EGUNA

ERIoTZEAREN BARRI BILDURGARRIA

Ustez uste bagarik beingo baten ilten ezpaz, elduko da eguna, zeinetan esango iatan presta nadila ondo ilteko.

I. Eta orduan, ¿eukiko dot burua konfese-tako, gatsagaz indargeturik eta conorte on ba-garik, ozta ozta egongo banaz berba egiteko?

II. Larriturik, bildur-ikaraturik, adorebaga-rik, eta kokorroturik egongo naz; eta ¿izango dot burua bekatuak gomutetako?

III. Nire biotza egongo da bekatuen sarca-kaz eta lokarriakaz nasturik, eta alde guztietati katigu ¿eta egongo da bekatu orren benetako damua, ta ez geiago egiteko gogoa artuteko? ¡O ene laungoikoa! ¿ta zer egingo dot nik orduan?

FRUTUA

Leen eginda ezpadozu, egizu orain era-batera bekatu guztien konfesino jeneral egiazko bat, barriztetan dozuzala zure bizi guztiko konfesi-noak; eta leen eginik badozu, egizu gerorengo-

rik onakoena. Garbitu egizuz zeure arimako kontuak, ta konfesino on on baten bidez isildu zeure biotzeko keska ta errenkura bildurgarriak. Autu ta artu konfesore albait onena, eta ez galdu zeure bizitza gaiztoa onduteko launak opa deitsun abegune eder au.

LAUGARREN EGUNA

ERIoTZARAKO PRESTAEREA

¿Zer litzateke ondo nik egitea, eriotza on bat eukiteko?

- I. Ordu atan egin izan banen gurako dodana.
- II. Ordu atan egin ezingo dodana.
- III. Ordu atan, salbaduko banaz, gura ta gurez egin bearko dodana: neure bekatuen damuari oso, eta garbai zoli bat, aurrerantzean bekatura biurtu ez eiteko gogo zindo zindo bat.

FRUTUA

Ardura andi bategaz arteztuko dodaz gaurko nire esa-egite guztiak, atzeneko eguna banen legetše: negarrez urtuko dodaz nire bekatu eta gaiztakeria ezainak, eta artuko dot gaurgei-

ago ene bizitzea onduteko asmu egiazko bat.

*Aita San Ioseperen onrarik andienerako gaz-
pi bider Gloria Aiteari.*

BOSTKARREN EGUNA

ILTEKO DAGOANAREN ESTURAAK

I. Igaroak larrituten dau: ainbezte bekatu
negar eginbaakok.

II. Ordukoak bildurtuten dau: dakus bere
burua kondenetako arri labanaren gancan, eta
eztaki zelan urtengo daben galbide atarik.

III. Gerokoak ikaratuten dau: aurrez aurre
iminten iako andiko aldeko betiko bizitzea, eta
eztaki gertako iakonez zerua ala infernua. San-
turik andiena ikaratuten da ordu garratz atan
izer egingo dot bada nik, bekatari galdu onek?

FRUTUA

Asmetan badozu zeure arimaan bekatu mor-
talen bat, herbertati, geiago luzatu bagarik,
konfesa zaitekez gaur; eta, bazagoz laungoikoa-
ren grazian, berari ezker andiak emon mesede
eder onegaiti.

Eskatu Iaunari eta Ama Birjineari, arren
onean eriotzaragino iraun-crazo deizuela.

Esaisu gaur Ama Birjinearen Letania.

SEIGARREN EGUNA

ATZERENGO ARNASEA

I. Atzerengo orduan urtengo dau arimeak
gorputzerik, eta itsiko dituz bein betiko aren
gozoak eta atsegintasunak.

II. Ordu atan galdu zirean emeko andi iza-
teak; ioan zirean ontasunak: alderatu zirean
adiskiderik kutunenak.

III. Ordu atan galdu ninteke beti betiko.
Oraingo ordu au baneu nik enc atzenengo or-
dua zer izango ete liteke nigaz? ¡O memento
ikaragarria, zeinetarik dagoan eskegita, dingi
lizka legez, baten betiko zori-ona edo zori-
gaiztoa!

FRUTUA

Ordurik ordu zeure buruari kontu artu eikeo
zu eta ikusi ea zelan eta zetan emon izan do-
zun aurrengo ordua. Alantšek egite eban San
Inaziok. Eta egin zaitetz erloiuak ioten daben
bakotŕean *Ave Maria* esaten, parkamenak ira-
bazteko.

ZAZPIGARREN EGUNA

ARIMEA LAUNGOIKOAREN AURREAN

Ilteagaz bat-batean agertuko da ene arimea laungoikoaren aurrera, bere bizi guztiko kontu zeatza emoten.

Kontu egin daidan bada, oraintse dakusdala oearen oinetati:

I. Iesukristo, luez aserre gogor bat legezt, nire kontra, eta ctorri izan dala niri betiko sententzia emotera.

II. Dakusdala eskerreko aldeatati deabru madarikatua pozarren ozta: liburuto anditzar bategaz eskuetan, zeinetan darakusdazan banaan banaan, eta bakotsa berez, ene bizi guztiko gaiztakeriak eta okerkuntsa eskergaak.

III. Eskoako eskutara barriz dakusdala Aingeru Gordetzailea, biotza ilik, eta liburutsu pitin baten erakusten deustazala nire egite on labur-ezerezak. ¡O ze ikusgarri tristea! ¡O ze larritasuna!

FRUTUA

Gaur gabeen ocan zatzazala, zagoz tanga baten azkenengo arnasakaz ioan-aginean dagoan baten antzera; eta begitandu esku baten dozula

Santokristo bat, eta bestean kandela eisetua. Biztu onetan zeure blotza, eta esan zeure artean: *bada ause balitz ene atzerengo ordua ¿zer gurako neunke nik eginik euki?*

ZORTZIGARREN EGUNA

IAUNGOAGAZ GIZONAREN ARTEKO IUDIZIOA

I. Kontu zcatz-arteza artuko deuste ene gogo berba eta egite guztiena. An agertuko dira niri esesten eta ni salatuten, ni deungerako puztu ninduen deabruak; antse nik galdu nituzan lagunak, eta antsek Iaungoikoak niri emon eta nik erantzun ez neutsen ainbeste argialdi eder dei gozo eta zemakuntsa bildurgarri.

II. Iuzua izango da guztizko zuzena zorrotza eta errukibagea. Bere aurretik egin nituzan nik gaistakeria gustiak; berak ikusi entzun eta aditu zituzan direanak.

III. Bein emoniko sentenziari etšako bere bizian ukutuko. Ez ta an izango gauzeen edergaririk, ez atšakia onik, ez berba egin leikean bitartekorik. ¡O betiko zeruko bizitzea, edo betiko internuko eriotzea! Eta... ¿zelan bizi naz ni?

FRUTUA

Ezpekizu burutarik kendu egun guztian Iesu-kristo Iuez aserratuaren gogoa; eta, gauzaren bat egin edo esan baino leen, esaikezu zeure artean zeta ze sententzia zorko yako, orain egi-tera noian gauza operi? Oera baizen leen iru bi-der: *Ama grasiaskoa, Ama errukiskoa, gorde gaizuz eriotzako orduan, Amen.* Eta mun egio- zu beari.

BEDERATZIGARREN EGUNA

ARIMEA ERIOTZA-OSTEAN

I. Emoten baiako zerurako sententzia, igon- go dau zerura arimeak Aingeruen laguntzan, glori-az iantzirik, birtutez aberasturik, eta apain- duraz ederturik. ¡Nok gogotan artu arimearen orduko poza? ¡O ze gozotasuna beintzat berea!

II. Infernurakoa barriz bada emoten iakan epaia, bilostu ta erantziko deutsez arimeari bir- tute doe eta edergarri guztiak; lasoko dabe deabruak ta ondatuko beingo-beingo baten in- fernuko su-garretan. ¡O zori-gogorreko beka-

tuak beintzat! ¡O ze larritasun itzala arima batena, ikusten dabenean bere burua suzko toki garra ta garra darion onetan!

III. Epai bi oncetarik bata edo bestea, nai ta naiezean, emongo iako bakotšari. ¿Zein izango eteda bada, niri emongo iatana?

FRUTUA

Arratsalde onetan esamina konzienziakoa eginezkero, egizu zeure artean, ea zetan cmon izan dozun bizitzca, eta ze sentenzia bcarko zendukean orainguinokoagaiti, eta zein izango zendukean, gaurko egun onetan, oera baino leen cmon bcarko balitšatzu.

Aita gurca beineta iru Gloria Aiteari Trinidade Santuari, bekokiz zealian etsun-da.

AMARGARREN EGUNA

GORPU ILA

Kontu egizu dakutsula zeure burua gorpu, kaša zuriaren ganean.

I. ¿Zelan dago? ¡Ail Guztiz ikaragarri beilegi ezain ta zur bat legez gogor gogor datzala. Eztakus eztantzu eztabil eztau zirkinik ez tši-

tik egiten. Bakarrik dago, inok iaramon eta ikusi gura bagarik.

II. ¿Zegaz meztidu eta iantziten dabe? Il-iantzi zantar eten bategaz edo abitu zar bategaz. Ain dago ikaragarri eze, guztiak dabiltz bera-ganik igesi: inor ezin egon da bere alboan; ozta gogorrean dauko nok hurr-cmon.

III. ¿Nora daroe? Eleizara, Sazerdoteak la-gunduten deusela: onek orazino batzuk esan-ekero, sartuten dabe lurpean: antse ondo ondo sakatu ta ostikopeetuten dabe ardura bagarik, bertan usteldu arrak ian lurtu eta austu de-dintzat, ta itširik an bakar bakarrik, bakotša doa bere zereginetara. ¿Ta gorputz au nabil ni apaindu ezinik? Eta ¿gorputz oneri nabilko ni naieraak eta mizkeriak egiten? ¡O itsumen go-gorra! ¡O erakeria latza neurea!

FRUTUA

Zoaz gaur Eleiza batera ta Iesus Sacramen-tadua adorau, ta geratu zaitekez auspez sepul-tura baten ganean, eta esaikezu bost bider. ¡Ai bada! Egunen baten etse onetara ekarriko dabe ene gorputz au, bertan usteldu eta arrak iateko.

Esan egizuz orazino batzuk purgatorioko Ari-meen onerako.

AMAIKAGARREN EGUNA

NEURE BIZITZAKO PROZESOA

Neure bizi nazan arteko egite guztiak eskribetan dira prozesu baten, eta elduko da eguna, zeinetan irakurriko iatan guztia erabatera.

I. Irakurriko iat egin bear ez eta alabere egin neban okerreria.

II. Irakurriko iat egin alneunkean eta egin eneban on guztia.

III. Onen guzti onen ganera ioko dau azkeneko sentenziak: ¡Baia ze sentenziak! ¡Ai! Neuk orain ene egiteakaz irabazten dodanak.

FRUTUA

Begiraaldi bat egiozu zeure igaroriko bizi-tzeari, eta gogora ekazu zeinbat gauz on lotsaz buruari eretsiz eta gizonen ederra eukitearren egin bagarik itxi dozuzan; zeinbat aldi eder emon dozuzan alperrik eta ezerezean, eta zeinbat bekatu ikaragarritzko egin dozuzan. Negar egizu guztien ganean, eta asi zaitetz benetan bizitza on bat egiten.

Esaizu Aita gurea bat.

AMABIGARREN EGUNA

PENITENZIAKAKO AKULUA ETA ZIRIKADAAK

Bekatu egin badot, lepoan daukat gura eta gurezko penitenzia egin bearra gezta alan? Baia eta noiz egingo dot?

I. Eriotzea-ezkero ezin nei, zegaitik-eze ia ioan iatan ori egiteko aldia.

II. Eriotzan ezta erraz egiten, bada asti gitši dago orduan, eta oraindo gogo eta ganora gitšiago.

III. Oraingoše au baino beste era aldi eta abegunerik eztaukat nik ene eskuan. Bada alan, edo orain egin penitenzia, edo bildur izan ene bizian egingo eztozala.

FRUTUA

Emon cikcoezuz guztiai onetarako burubideak eta gantza; ta egiza zugar dagoana bekataria onduko zure berba erregu ta esagite onakaz.

Isan best amarrekoko errasariora, eta biotzerik eskatu Birjineari, arren zure erruz inor galdu eztedila.

AMAIRUGARREN EGUNA

IUDIZIO AURREKO IKUSGARRI ITZALAK

Fedeak darakusku eta Iesukristo-k esan euskun Iudizio-aurreti izango dircala ikusgarri tšitozko itzalak.

I. Izango dira bada asko eta andiak: eguzkia ilunduko da; ilargia odoldu; izarrak beera iausi; itšasoak andien andiz orroeka basterrak beera ekarri bearko dituz; lurra ikaratu-ta alde askotan etenduko da; izango dira aserreak gerreak alkar ikusi-ezinak ta gorrotoak.

II. Izango dira oneek, munduan usterik gitišien danean; munduan bekaturik geien danean; eta munduak onduteko astirik izango eztabean.

III. Izango dira ikaragarriak: iausiko da zeruti suzko ibai bat, zeinek erre bearko dituzan gizonak abereak zugetzak uriak erriak iauregiak etšcak eta ondasunak: berba baten, mundu ta mudutar guztiak, garauntšu bat bere itši bagarik. ¡O ze su eta gar aserre! Argirik estauken abere mutuak eurak larri estuturik egongo badira orduan ¿zer egingo dabe bekatariak?

FRUTUA

Iru gauza emon bear deutsazuz gaur zeure biotzari. Lenengoa laungoikoaren iustiziaren eta aserretasunaren bildur andi bat: bigarrena zeure bekatuen garbai zoli ta damu bizia: irugarrena barriz launaren ontasun neurribagaango esperantza betea. *Iru Aita gurea eta Ave Maria.*

AMALAUGARREN EGUNA

GORPUTZEN BIZTUEREA

Aingeruak turrunta bildurgarriari ots eragin ezkeror:

I. Biztu eta iagiko da ene gorputz au datzan tokian.

II. Ene gorputz onegaz barriro batuteko, etorriko da ene arimea, edo zerurik edo infernuri.

III. Gorputza eta arimea alkarregaz baturik, biak iraungo dabe betiko, inos il bagarik. Baia geta zelan? Edo betiko zori-onekoak direala, edo betiko zori-galdukoak. [Zori-galdukoak orduan,

munduan bizi zirean arteko olgura solas atsegintasun ta erakeria zitelak! ;Zori onekoak barriz, oraingo barau neke eta penitenziak!

FRUTUA

Emoikeozu gaur zure buruari nekeren bat; esaterako: baraua zilizioa edo beste alangoren bat, Kendu edo laburtu eikeozu atsegingarriren bat; edo ian gitsitsü, berbaak urri egin, begiak batu, edo alde egin biotza argituko leuskezun lagun toki eta ibilteetarik; ezi cikezu gorputz gaiztoa eta ebagi burua, arako ekandu deunga, zügan aginte geien izan ta zure eten ta errakuntsa guztien sustraia dozunari. *Iru kurutse minagaz zelaian zeure berba deungaakaiti.*

AMABOSKARREN EGUNA

IUEZAREN ETORREREA

Iesukristo bizien eta ilen iueza iatziko da bere Amaren eta Aingeru Apostolu ta zerutar guztien laguntzan odoizko iarleku eder baten.

I. Ene egilea dan aldetik kontu estua artuko deust, eni eginiko mesedcena, eta eni emo-

niko doe guztiena: baita barriz nik, eskerbaakotzar onek, guztiak alferrik artu eta galdu nituzan.

II. Ene gurasoa danetik kontu zorrotza eskatuko deust, eni custan laztantasun ta askogurearena, eta enegan erakutsi eban ontasun neurribaakoarena: baita orretarako nik, lotsa galduko onek, orrei deungaro erantzun neuntsen.

III. Ene erosla eta erredentore danez kontu gogorra artuko deust, nigaitik emon eban odol ugari baliotsuena, ta ni salbetako egin zituzan osterantzeko alegin ardurazkoena: barriz nik, okertzar onek, sarri eta sarri zapaldu eta oinazpian erabili izan dot odol ori, ta gogortu natsake Iaungoikoaren aleginai.

FRUTUA

Eroan eikezu gaur kurutze astun bat lepo-ganean, edo egon luzaro besoak zabalik, edo erabili soka latz moropildu bat garrian, edo egikezu beste laztasunen bat Iesusen pasinoaren ize-nean. Artu eikezu beti bere santokristo bat besartean, eta eskatu Aita maite egiazkoari legez, arren zure erruki izan dedila, eta mun emon guztiz samur bere Iaga gozo gozoai, esanagaz bakotšari bein *Gloria Aiteari*.

AMASEIGARREN EGUNA

BIOTZEN AGERMENA

I. Bekaturik arinena, ta ezer-ezena bere ezta geratuko ezkutuan azturik. Direanak an zabalduko dira: guztiak guztia entzungo dabe. ¡Ay, ze lotsa gorrian ikusi bearko dodan orduan ene burua!

II. ¡Zeinbat gaiztakeria zokondoetan eta bastarretan eginak urten bearko dabeen an agirira! ¡Zeinbat okerreria, neure erruz aztuak eta iaramonezak, agertuko direan an! ¡Zer erantzun neike nik orduan?

III. Egin dodazan bekatu guztien aurrez aur iminiko deustaz Iaungoikoak, berak niri eginiko mesede asko ta andiak; eta lotsatuko nau, nik ostikopean erabili neban bere odolagaz, deungaro artu nituzan sakramentuakaz; enzun ta erantzun ez, egin neutsen biotz-deiakaz, ta kisketadakaz. ¡Ay! ta ze amorru gogorra eriongo iatan niri ordu ikaragarri atan.

FRUTUA

Bakartu eta ezkutadu zaitekez gaur Eleizaren batera, edo etse-barruan santokristo baten aurrrera ordu lauren baten edo geitšuago, eta an aratu ondo ondo zeure biotzeko baster guztiak; eta gogora egikezuz, zuk gogoz ta pensamentu utsez egin izan dozuzan bekatu estariak; eta begira, ondo egin dozuzanez orainarteko konfesinoak. *Espiritu Santuari, burua argitu degizuntzat, Kredo bat ta saspi Gloria Aiteari.*

AMAZAZPIGARREN EGUNA

DEUNGAAK ONEN ARTERIK ATERETEA

Mundu onetan alkarregaz batzandurik eta nastaurik bizi dira onak eta deungaak: ilezketino bere, toki baten lurpetuten dituez; baia iudizioko eguncan ezta alan izango: zegaiti ze urtengo dabe Aingcruak ta kenduko dituez deungaak onen arterik.

I. Eskoatara egongo dira onak; eta bear bada nik orain ezetan ez daukadazan nekatutšu apal mee asko.

II. Ezkerretara egongo dira gaizto oker de-ungaak, eta ameneko nik nire erruz galdu eta nigaz nastean bekatu egin ebeenak.

III. ¿Eskoatara ala eskerretara egongo ete-
naz ni?

FRUTUA

Gaurganik artu eikezu debozino bero ta zoli bat Angeru santuai, eta guztien ganeti Angeru gordetzailcari, egun ikaragarritzko atan deunge-
en arterik aterata, eskoatara croan zagizantzat. Alan gerta dedintzat, entzun orainganik berak biotzera dirautsuzanak, eta egin beti ta beti bere esanak, eta erabili berak erakusten deutsun bi-
dea. *Bederatzi bider Gloria Aiteari bederatzi Angeru-koruen izenean.*

AMATZORTZIGARREN EGUNA

ATZERENGO SENTENZIA

Alde eginik gaiztoak onak ganik, emongo dau Iesukristok sentenzia.

I. Sentenzia bat, bein bere eragin ezingo iakona.

II. Sentenzia bat, emonda belan egin bear-ko dana.

III. Sentenzia bat bein betiko izango dana. Betiko zorigaiztokoa, bekatu eginda, inos damutu etšakonentzat. Barriz betiko zori onekoa, eguno bere bizian bekatu egin ezebanarentzat; edo egin beeban bere, negarrez eta damuz garbitu ebanarentzak.

FRUTUA

Belauniko besoak zabalik esan egizu iru aldiz: *Neure Iauna Iesukristo*; eta *damu dot* esatorduan, etšun zaitekez auspez lurrean, eta erazo zeure biotzari iru gauza oneek: lenengo umiltasuna, bigarren bekatuen damu zindoa, eta irugarren Iesukristori eskatutea, arren parkatu deizuzala zeure bekatu eta errakuntsa guztiak.

EMERETZIGARREN EGUNA

DENPOREAREN BALIO ANDIA

Balio andiko ondasun bat dozuz laungoikoak emoten deutsuzan egunak. Euren izpirik tšikarrenak ainbat balio dau eze, berean irabazi lei batek, bekatuagaz il eban arimea, eta galdu eban laungoikoa.

Egiozu bada zure buruari:

I. ¡Zeinbat on egin neikean nik egun onetan,
eta eztot egiten!

II. Gaurko eguna igaroaz doa, eta eztot inos
atzera ekarriko.

III. Gaurko egun onen eta ganeko egun
eta ordu guztien kontu zorrotza artuko deuste:
eta alan da guzti ¡ain ardura gitšiz biziko naz?
¡Ai enc zorigaiztokoa, deungaro emoten bado-
daz egun orreek!

FRUTUA

Asi zaitez orainganik ondo emoten zure egu-
nak; egin, ez galdutearren, eurak opa deutsuen
era ona eta zerua irabazteko egarriaren ega-
rriz ez alperrik ioaten itši, ezta dan apurrik tši-
kienari bere. Orretarako, mesatan bazagoz,
egon lotsa onean, basterretara begira ibili baga-
rik, eta gogoa bertan dozula; errosarioa esaten
badozu, esan albañt debozinorik andienagaz: la-
nen bateri badaragoiozu, egin laungoikoa go-
goan dozula, ta berari atsegin emotearren. *Esan
eikezu bost amarreko errosario bat Ama Birji-
nearen ondron, mesedeak eskatuten deusta-
suzala.*

OGEIGARREN EGUNA

INFERNUA

¿Zer da infernua?

I. Da presondegi ta toki ilun itzal ikaragarri bat, zeinetan dagozan galdu madarikatuak estu esturik, kateakaz loturik, apur bateko bakterik ez atseginik ez daukeela.

II. Da suzko etše bat, zein beti dagoan sutan ta garretan, bein bere amatau bagarik.

III. Da leku bat zeinetan ikusi bear direan asmadu al leikezan neke gogortada atsakaba eta alik gogorrenak eta aserreenak, inos ta inos ez gitšitu ez arindu egiten eztireala.

FRUTUA

Ukutu egiozu ezkuaz suari, edo cuki eskuko atz bat kandela-eizetu baten garretan, or, gitšienez *Ave Maria* bat esaten dan bitartean: eta esan zure artean *emeko suak infernukoaren parean su-usaina baizen eztan su onek, onelan erretan badau ¿zer egingo dau, bada, infernuko su benetakoak? ¡O adu gaiztokoa beintzat, bere erruz an erretera datorrena! Bost Ave Maria Ama Birjineari.*

OGETABAKARREN EGUNA

INFERNUKO EGOTEA

¿Zer egiten da infernuan?

I. Ezagututen da ze gats andia dan bekatua, orain ain gitsi dazauguna.

II. Beti ta beti egon bear da an atera ezinik, baita ondo gogor, eta bein bere atera bagarik, bekatuen zorrak, zeintzuk orain ain ardurara gitsi emoten deuskuen.

III. Antse gorrotetan dira, eta betiko ta sekulako madarikatu bekatu-bide guztiak, zeintzuetarik orain aldendu gura ez garean. ¡O zorigogorrekoa beintzat, an sartzen dan bekataria! ¡Eta ze latz eta garratz egingo iakan ango bizi-modu aserrea, emen naroro ta gozaro bizi izan zanari!

FRUTUA

Alde egin egizu bekatu-bidetarik: iges deungaroko oina emon leikezuen lagun ioko etse edo beste edozein galbideti. Eskatu zakioz laungoikoari, emen erre rebagi edo naiien dituzun nekeak erakutsi deikezuzala, gero infernura

bota etzaikezan. Eta azkenik erregutu launari eta Ama Birjineari bekatu mortalean datzazanak gaiti. *Esaizu Maria Birjinearen Letania.*

OGETABIGARREN EGUNA

INOK EZTAKI SALBADUKO DANEZ

I. Infernuan egon bear neban, bekatu egin dodanezkero; eta barriz eztakit nik, laungoikoak parkatu deustanez.

II. Oraindo iausi ninteke infernuan, bada barriri iausi ninteke bekatuan: eta egia esateko, eztakit iausiko banaz, ene burua arrilabanaren ganean ikusita.

III. Argiro dazaut, ondu ezik, betiko galduko nazana; bai ta orretarako eztakit nik, eriotzea baino leen onduko banaz. ¿Zer izango da nigaz, atzerengo orduan, eleizakoak artu ta gero leku emoten badeutsat gogotasun edo atsegin gaiztoren bateri? Eta ¿nok esan leit iausiko ez nazala, arako, artean ain sarri iausteko lera gaiztoa emoten izan deustan ekanduzko bekatuan? ¿Zer izango da gero nigaz, au iazoten bariat? ¡Ai! Betiko nireak egin eban.

FRUTUA

Bekatu mortalean bazagoz, artu egizu gogo zoli zoli bat, konfesino on bat egiteko. Zeure alegin guztiaz galdu eikezu, ain sarri iausi eragiten deutsun izkune tšar iarraitu ori, zeinek bear bada betiko gogortu eta ondatuko zaituzan. *Ioan gaur Ama Birjinearen altara-aurre-ra, eta esaikezus iru Ave Maria bere sortuera garbiaren izenean.*

OGETAIRUGARREN EGUNA

GALDUTEN DIREANEN PILO ANDIA

I. Erraz da betiko galdutea, zegaitik eze guztiz zabala da infernuko bidea, eta asko be-reanik dabilzazanak. Alantše dino Iesukristok.

II. Gatš da salbetea, zegaitik eze estu-bedarra da zeruko atea, ta gitši andi sartuten diranak. Kristok berak esana da auše bere.

III. Munduaren asierarik eta onako gizonik geienak galdu izan dira, ta santuak ao batez dirauskue eze, oraingoak bere geienak galduteko direala, geienak oker bizi direalako. Nik ene buruagaiti zer esan nei? Ait iakin ez.

FRUTUA

Maian ukutu bere bagarik itši eikezu arako gozoago egiten iatzun iaki edo kopaua. Etzaitez eldu pozik eta gozorik geien asmetan dozun lekura, ona izanarren bere. *Esan Aita gurea-ti asi ta, buruz dakizusan orazino batzuk.*

OGETALAU GARREN EGUNA

INFERNUTAR BATEN BETIKO LELOA

I. Iaungoikoak asko ta lar egin eban, ni zerura croatearren. ¡Zeinbat arimako ondasun ta grazia, ni beraganatuteko! ¡Zeinbat dei gozo, zeinbat argi-aldi eder, ni iratzaturteko! ¡Zeinbat sakramentu ta osasungarri, ni onduteko ta zeruratuteko! Beti ebilen bera nondik eta nora ni irabaziko ninduan, bein lastan gozoz, bestean zema bildurrezkoakaz. Bercin bider esetsi ta ekin eustan deika; baia nik bein bere erantzun eta iaramon ez neutsan.

II. Nik ondo erraz zerua irabazi neunkean. ¡Ai! ebagi izan baneu lenengo barritan arako bekatuen sustraia! ¡Ai! indar tingi bat egin izan

baneutso nik orduan ene buruari onduteko!
 ¡Zintzo iraun banen artu neban gogo onean!
 Damu benetako batek, bere bear tzan aldiko
 konfesino on batek ¡ai! eroango ninduan, eta
 ondo erraz zeru eder gozora.

III. Neuk nai izan dot infernu ikaragarritzko
 onctara etorri. Neure guraz, neure guraz sartu
 dot nik emen ene burua. Bai beintzat, bai: ara-
 giazko atsegin zoro zikin, bñlan ioan tzan bate-
 gaiti beti ta beti erretan eukiko nabe laba gori
 onetan. Bai: neure gura bete betez, eta begiak
 zabalik iausi naz ni suzko oisin onctan. Berein
 bider esan custen konfesoreak zer ikusi bearko
 neban, berein aldiz aginduten eustan biotzak
 zeren begira nengoan, sarritan ezagutu neban
 nik neuk egia au; ta askotan barri tñar au bio-
 tzero emon eustan laungoikoaren ontasunak.

FRUTUA

Ezker onak emoiozuz laungoikoari, zuk ain-
 bezte bekatu eginezketino, beste askori alagi-
 na gogortasun erakutsi ezteutsulako, eta bear
 bada, zu baizen bekatu gitñiagoren iaubeak gal-
 duten dituzala, zeu infernura bota etzaituzalako.
 Lotsatu egizu zeure burua, gogora ekarrita, zuk
 oraingino bizitzea onduteko biotzean asmau eta

etšaramon egin deitsezun launaren dei argi eta biozketaak.

II. Erregutu egiozu biotz biotzerik laungoikoari, ia betiko galdu-aginean edo orretarako bidean dagozanak gaiti.

Esaizuz iru Kredo, Iesukristok kurutzean egin zituzan iru orduen izenean.

OGETABOSKARREN EGUNA

BETIKO GALDUTEA

¿Zer da betiko galdutea?

I. Da laungoikoa galdutea eta betiko galdutea.

II. Da infernuko suan erretea, eta betiko erretan egon bearra.

III. Da bapere on bagarik damuaren andiz amurratutea eta ernegetea; eta betiko alan egon bear izatea. ¡O beti, beti! ¡O beti iraun bearko dozun nekea! ¡Eta ze bildurgarria zarcan!

FRUTUA

Asmadu eikezu gaur zelan eta zetara ezi ta nekatu zure gorputz gaiztoa. Berbarako: zutunik bazagoz, ez ezeri cutsi: belauniko zagozanean,